

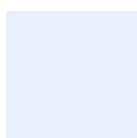
Faktabas Revision 2000-2016

KOMMUNER

Innehåll

A Revisorernas förutsättningar	3
B Revisorernas arbetsformer	15
C Revisionsprocessen	22
D Revisionsberättelse och ansvarsprövning	38
E Sakkunniga stödet och upphandling	41
F Revisorernas utbildning	47
G Utvecklingsfrågor för revisionen	48
H Lekmannarevisorernas förutsättningar	49
I Lekmannarevisorernas arbetsformer och inriktning	62
J Lekmannarevisorernas kommunikation och rapportering, resultat och effekter	66
K Utvecklingsfrågor för lekmanrevisionen.....	73

Innehållsförteckningen är klickbar så du kan gå direkt till den avdelning du vill titta på.

Förord

Vart fjärde år riktar Sveriges Kommuner och Landsting en enkät om revisionen och lekmanrevisionen till kommuner, landsting och regioner. Det är revisorerna i respektive kommun, landsting och region som svarar på enkäten och därmed ger sin bild och uppfattning av situationen.

Resultatet ger Sveriges Kommuner och Landsting underlag i arbetet med den kommunala revisionen, såväl i intressebevakning som normering av god revisionsred samt i fördjupade utvecklingsinsatser.

Resultatet ger också kommuner, landsting och regioner information om revisionen i Sverige, som kan användas i utvecklingsarbete, vid jämförelser etc.

Frågor och svar är indelade i olika avdelningar som syns i innehållsförteckningen.

I denna rapport redovisas svaren för **kommunerna** från 2016, 2012, 2008, 2004, och 2000. En motsvarande rapport finns för landsting och regioner.

A

Revisorernas förutsättningar

Frågorna i denna avdelning handlar om revisionens organisation, lokala reglering och ekonomi.

1. Hur många revisorer har kommunen valt?

År		Antal	Andel (%)
2016	5 st.	112	48
	6 - 8 st.	83	36
	9 - 11 st.	26	11
	12 - 14 st.	5	2
	15 st. eller fler	5	2
	Summa	231	
2012	5 st.	114	58
	6 - 8 st.	49	25
	9 - 11 st.	27	14
	12 - 14 st.	4	2
	15 st. eller fler	3	2
	Summa	197	
2008	5 st.	114	51
	6 - 8 st.	79	36
	9 - 11 st.	21	9
	12 - 14 st.	4	2
	15 st. eller fler	4	2
	Summa	222	

2. Är någon revisor vald med undantag?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	39	16
	Nej	198	84
	Summa	237	
2012	Ja	34	17
	Nej	163	83
	Summa	197	
2008	Ja	45	20
	Nej	175	80
	Summa	220	

2b. Hur många av revisorerna är valda med undantag?

År		Antal	Andel (%)
2016	1 - 2 st.	36	95
	3 - 5 st.	2	5
	Fler än 6		0
	Summa	38	
2012	1 - 2 st.	32	94
	3 - 5 st.	2	6
	Fler än 6		0
	Summa	34	
2008	1 - 2 st.	37	80
	3 - 5 st.	8	17
	Fler än 6	1	2
	Summa	46	

3. Hur är revisionen organiserad?

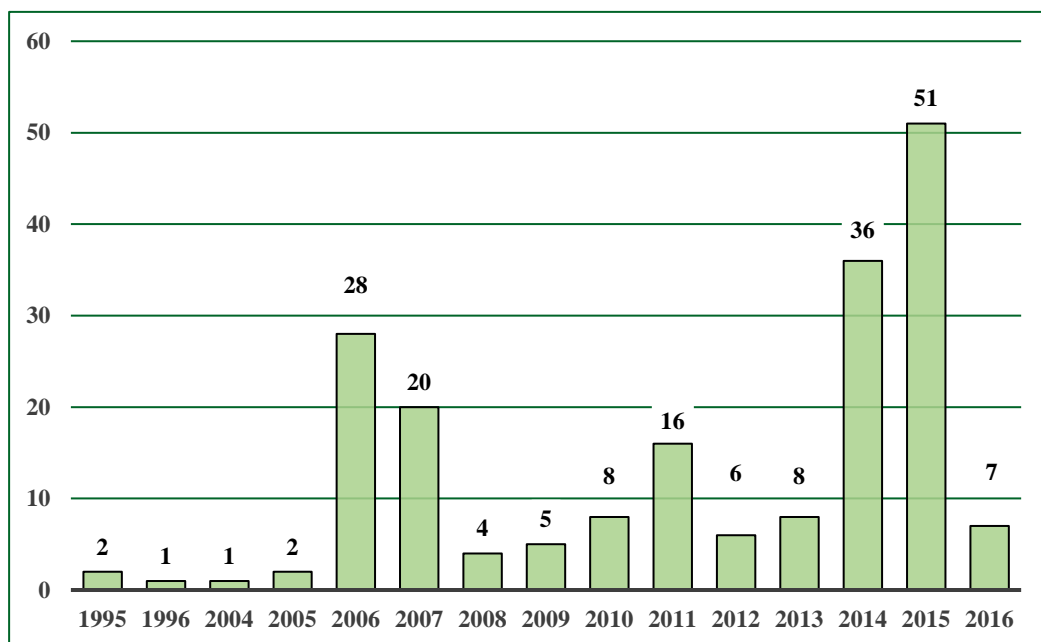
År		Antal	Andel (%)
2016	Revisionen är samlad - fullmäktige väljer en revisorsgrupp som svarar för hela granskningen av alla nämnder och styrelser	222	97
	Revisionen är formellt delad - fullmäktige - väljer två eller flera grupper som svarar för olika nämnder och styrelser	7	3
	Summa	229	
2012	Revisionen är samlad - fullmäktige väljer en revisorsgrupp som svarar för hela granskningen av alla nämnder och styrelser	185	95
	Revisionen är formellt delad - fullmäktige - väljer två eller flera grupper som svarar för olika nämnder och styrelser	9	5
	Summa	194	
2008	Revisionen är samlad - fullmäktige väljer en revisorsgrupp som svarar för hela granskningen av alla nämnder och styrelser	217	98
	Revisionen är formellt delad - fullmäktige - väljer två eller flera grupper som svarar för olika nämnder och styrelser	4	2
	Summa	221	
2004	Revisionen är samlad - fullmäktige väljer en revisorsgrupp som svarar för hela granskningen av alla nämnder och styrelser	202	97
	Revisionen är formellt delad - fullmäktige - väljer två eller flera grupper som svarar för olika nämnder och styrelser	6	3
	Summa	208	
2000	Revisionen är samlad - fullmäktige väljer en revisorsgrupp som svarar för hela granskningen av alla nämnder och styrelser	188	98
	Revisionen är formellt delad - fullmäktige - väljer två eller flera grupper som svarar för olika nämnder och styrelser	4	2
	Summa	192	

Kommentar: Svaren visar att den dominerande organisationsformen för revisionen är en samlad revision med en revisorsgrupp som svarar för all granskning av samtliga nämnder, styrelser och eventuella beredningar.

4. Har fullmäktige antagit ett revisionsreglemente?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	226	96
	Nej	9	4
	Summa	235	
2012	Ja	186	95
	Nej	9	5
	Summa	195	
2008	Ja	214	96
	Nej	8	4
	Summa	222	
2004	Ja	199	96
	Nej	8	4
	Summa	207	
2000	Ja	195	99
	Nej	1	1
	Summa	196	

4b. Vilket år har fullmäktige senast uppdaterat/kompletterat revisionsreglementet?

Bilden visar antal svar för respektive år. Totalt antal svarande: 195

5. Ordföranden/sammankallande i revisionen är vald ur:

År		Antal	Andel (%)
2016	Majoriteten i fullmäktige	33	14
	Minoriteten i fullmäktige	201	86
	Summa	234	
2012	Majoriteten i fullmäktige	30	16
	Minoriteten i fullmäktige	161	84
	Summa	191	
2008	Majoriteten i fullmäktige	50	23
	Minoriteten i fullmäktige	171	77
	Summa	221	
2004	Majoriteten i fullmäktige	64	31
	Minoriteten i fullmäktige	142	69
	Summa	206	
2000	Majoriteten i fullmäktige	74	39
	Minoriteten i fullmäktige	117	61
	Summa	191	

6. Vem/vilka bereder revisorernas budget?

År		Antal	Andel (%)
2016	Fullmäktiges presidium	194	83
	Särskild fullmäktigeberedning för detta ändamål	16	7
	Kommunstyrelsen	9	4
	x) Annan (se vidare Öppet svar)	12	5
	Vet ej	3	1
	Summa	234	
2012	Fullmäktiges presidium	157	81
	Särskild fullmäktigeberedning för detta ändamål	15	8
	Kommunstyrelsen	4	2
	Annan	13	7
	Vet ej	4	2
	Summa	193	
2008	Fullmäktiges presidium	175	79
	Särskild fullmäktigeberedning för detta ändamål	22	10
	Kommunstyrelsen	5	2
	Annan	10	5
	Vet ej	9	4
	Summa	221	
2004	Fullmäktiges presidium	160	77
	Särskild fullmäktigeberedning för detta ändamål	18	9
	Kommunstyrelsen	19	9
	Annan	9	4
	Vet ej	3	1
	Summa	209	
2000	Fullmäktiges presidium	143	73
	Kommunstyrelsen	32	16
	Annan	4	2
	Vet ej	16	8
	Summa	195	

x) Öppet svar (2016)

När någon annan bereder revisorernas budget kan det vara

- Revisorerna, som lämnar förslag till fullmäktige
- Ekonomichef/ekonomiavdelning

6b. När beredningen sker inom fullmäktige, ingår personer i beredningen som själva är föremål för revisorernas granskning?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	80	38
	Nej	106	51
	Vet ej (nytt svarsalternativ)	22	11
	Summa	208	
2012	Ja	84	51
	Nej	82	49
	Summa	166	
2008	Ja	90	47
	Nej	102	53
	Summa	192	
2004	Ja	95	58
	Nej	68	42
	Summa	163	

7. På vad baseras revisorernas framställning om anslag?

År		Antal	Andel (%)
2016	En dokumenterad riskanalys och/eller färdig revisionsplan för kommande år	50	22
	En flerårsplan eller revisionsstrategi för de kommande åren	17	7
	En övergripande uppskattning utifrån tidigare anslag, uppdraget i lagstiftningen etc.	163	71
	Summa	230	
2012	En dokumenterad riskbedömning och/eller färdig revisionsplan för kommande år	43	23
	En flerårsplan eller revisionsstrategi för de kommande åren	14	7
	En övergripande uppskattning utifrån tidigare anslag, uppdraget i lagstiftningen etc.	132	70
	Summa	189	
2008	En dokumenterad riskbedömning och/eller färdig revisionsplan för kommande år	65	29
	En flerårsplan eller revisionsstrategi för de kommande åren	24	11
	En övergripande uppskattning utifrån tidigare anslag, uppdraget i lagstiftningen etc.	133	60
	Summa	222	
2004	En dokumenterad riskbedömning och/eller färdig revisionsplan för kommande år	69	33
	En flerårsplan eller revisionsstrategi för de kommande åren	15	7
	En övergripande uppskattning utifrån tidigare anslag, uppdraget i lagstiftningen etc.	125	60
	Summa	209	
2000	En flerårsplan eller revisionsstrategi för de kommande åren	58	31
	En övergripande uppskattning utifrån tidigare anslag, uppdraget i lagstiftningen etc.	131	69
	Summa	189	

8. Om revisorerna bedömer att revisionsanslaget är otillräckligt för att fullfölja en granskning enligt god revisionsssed, hur kommer denna bedömning till uttryck i kommunikationen med fullmäktige?

Fler svarsalternativ kunde anges

År		Antal	Andel (%)
2016	I en särskild skriftlig dokumentation	74	32
	Som initierat ärende i fullmäktige	15	7
	I muntliga överläggningar med fullmäktiges presidium	188	82
	x) På annat sätt (se vidare Öppet svar)	15	7
	Antal svarande	229	
2012	I revisionsberättelsen (tidigare svarsalternativ)	13	7
	I en särskild skriftlig dokumentation	54	27
	Som initierat ärende i fullmäktige	5	3
	I muntliga överläggningar med fullmäktiges presidium	143	73
	x) På annat sätt (se vidare Öppet svar)	16	8
	Antal svarande	197	
2008	I revisionsberättelsen (tidigare svarsalternativ)	9	4
	I en särskild skriftlig dokumentation	67	30
	Som initierat ärende i fullmäktige	16	7
	I muntliga överläggningar med fullmäktiges presidium	186	83
	x) På annat sätt (se vidare Öppet svar)	17	8
	Antal svarande	223	

x) Öppet svar (2016)

Annat sätt kan vara

- *Revisorerna begär ett tilläggsanslag under löpande år*
- *Revisorerna tar upp frågan i sitt kommande budgetäskande*

9. Hur förhåller sig revisorernas arvodes- och ersättningsnivåer till ledamöternas i styrelse och nämnder?

År		Sammanträdese- sättningen		Fasta arvoden till revisorerna		Fast arvode till revisionens ordförande/ sammankallande	
		Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
2016	Lägre	11	5	67	32	96	46
	Lika	199	95	114	54	102	49
	Högre	0	0	31	15	12	6
	Summa	210		212		210	
2012	Lägre	6	3	52	32	83	48
	Lika	170	96	83	52	79	46
	Högre	1	1	26	16	10	6
	Summa	177		161		172	
2008	Lägre	6	3	65	41	101	57
	Lika	188	96	65	41	67	38
	Högre	2	1	29	18	9	5
	Summa	196		159		177	
2004	Lägre	2	1	52	35	106	61
	Lika	193	98	67	45	63	36
	Högre	1	1	30	20	5	3
	Summa	196		149		174	

10. Har revisorerna under denna eller förra mandatperioden använt sin initiativrätt när det gäller revisorernas förvaltning (t.ex. ekonomi) i enlighet med Kommunallagen 5 kap 23 § 3p?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	27	12
	Nej	200	88
	Summa	227	
2012	Ja	24	13
	Nej	164	87
	Summa	188	
2008	Ja	26	12
	Nej	190	88
	Summa	216	
2004	Ja	14	7
	Nej	192	93
	Summa	206	

11. Sker någon granskning/revision av revisorernas egen ekonomi och förvaltning/administration?

Avser inte granskning av revisorernas granskande verksamhet inom revisionsprocessen utan endast revisorernas egen ekonomi och förvaltning.

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	47	21
	Nej	182	79
	Summa	229	
2012	Ja	40	21
	Nej	150	79
	Summa	190	
2008	Ja	40	18
	Nej	183	82
	Summa	223	
2004	Ja	30	14
	Nej	178	86
	Summa	208	
2000	Ja	34	18
	Nej	158	82
	Summa	192	

11b. Vem svarar för och genomför denna granskning/revision? Öppna svar 2016

De öppna svaren anger i huvudsak dessa alternativ

- KF:s presidium eller annan beredning i fullmäktige
- Tjänstemän på kommunledningskontor (ekonomichef, controller, jurist)
- Annan kommuns revisorer
- Upphandlad revisionsbyrå
- Revisorerna själva och deras sakkunniga

B

Revisorernas arbetsformer

Frågorna i denna avdelning handlar om revisorernas arbetsformer – deras sätt att samarbeta med varandra, om deras sammankomster/sammanträden, dokumenthantering och samverkan med andra.

1. Har revisorerna antagit en egen arbetsordning för sitt löpande arbete t ex. om informell arbetsfördelning, administration och rutiner, informationsansvar, kontakt med sakkunniga etc.?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	191	83
	Nej	38	17
	Summa	229	
2012	Ja	159	84
	Nej	30	16
	Summa	189	
2008	Ja	174	78
	Nej	48	22
	Summa	222	
2004	Ja	171	82
	Nej	37	18
	Summa	208	
2000	Ja	164	86
	Nej	27	14
	Summa	191	

2. Hur har revisorerna organiserat sin dokumenthantering?

Med dokumenthantering avses posthantering, registrering, utlämning av offentliga handlingar, arkivering, gallring m.m.

Fler svarsalternativ kunde anges (2016)

År		Antal	Andel (%)
2016	De förtroendevalda sköter detta själva	60	27
	Kommunens registrator eller annan funktion i kommunen sköter detta åt revisorerna	97	43
	Externa sakkunniga har detta som uppdrag enligt avtal	95	42
x)	På annat sätt (se vidare Öppet svar)	16	7
	Antal svarande	226	
2012	De förtroendevalda sköter detta själva	37	19
	Kommunens registrator eller annan funktion i kommunen sköter detta åt revisorerna	78	41
	Externa sakkunniga har detta som uppdrag enligt avtal	49	26
	På annat sätt	26	14
	Summa	190	
2008	De förtroendevalda sköter detta själva	48	23
	Kommunens registrator eller annan funktion i kommunen sköter detta åt revisorerna	53	25
	Externa sakkunniga har detta som uppdrag enligt avtal	84	40
	På annat sätt	27	13
	Summa	212	

x) Öppet svar (2016)

Annat sätt är i huvudsak

- Eget revisionskontor
- Egen sekreterare
- En blandad modell där vissa uppgifter ligger på ordföranden, vissa på kommunsekreteraren och viss på de upphandlade sakkunniga

3. Hur många gemensamma överläggningar/sammanträden har revisorerna i snitt per år?

År	Antal ggr	Antal svar	Andel (%)
2016	4 eller färre	1	0
	5 till 8	43	20
	9 till 12	140	64
	13 eller fler	36	16
	Summa	220	
2012	4 eller färre	1	1
	5 till 8	36	19
	9 till 12	112	59
	13 eller fler	41	22
	Summa	190	
2008	4 eller färre	1	0
	5 till 8	50	22
	9 till 12	141	63
	13 eller fler	31	14
	Summa	223	
2004	4 eller färre	1	0
	5 till 8	53	25
	9 till 12	125	60
	13 eller fler	31	15
	Summa	210	
2000	4 eller färre	1	1
	5 till 8	44	23
	9 till 12	115	59
	13 eller fler	34	18
	Summa	194	

4. Har revisorerna under denna eller förra mandatperioden genomfört en gemensam granskning ihop med revisorer i någon annan kommun/landsting/region?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	123	53
	Nej	109	47
	Summa	232	

De öppna svaren ger exempel på många olika samarbetskonstellationer

- *Mellan landsting och kommuner i ett län t ex Norrbotten, Skåne, Värmland, Sörmland, Västra Götaland, Uppland, Gävleborg, Halland*
- *Inom grupper av kommuner som ofta samarbetar inom fler områden*
- *Mellan närmaste grannkommuner*
- *Mellan revisorer vars kommuner har en gemensam nämnd t ex Överförmyndare, Miljö, Räddningstjänst*
- *Mellan kommuner som anlitar sakkunniga från samma företag*

5. Deltar revisorerna i nätverk (motsvarande) med revisorer från andra kommuner, landsting eller regioner?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	177	77
	Nej, vi deltar inte i något särskilt nätverk	52	23
	Summa	229	
2012	Ja	159	84
	Nej, vi deltar inte i något särskilt nätverk	31	16
	Summa	190	
2008	Ja	170	77
	Nej, vi deltar inte i något särskilt nätverk	50	23
	Summa	220	
2004	Ja	146	70
	Nej, vi deltar inte i något särskilt nätverk	64	30
	Summa	210	
2000	Ja	79	41
	Nej, vi deltar inte i något särskilt nätverk	112	59
	Summa	191	

Kommentar: Majoriteten av kommunerna deltar i något nätverk.

5b. Vad heter nätverket/-en och/eller berätta i stora drag vilka/hur många som deltar och hur ofta ni träffas?

De öppna svaren berättar om såväl "organiserade" nätverk som återkommande sammankomster erfarenhetsutbyte, mellan revisorer i olika konstellationer:

- *FFR – Föreningen Förtroendevalda revisorer i Mellannorrland (Västernorrland och Jämtland Härjedalen); har ett par träffar per år för utbildning och erfarenhetsutbyte; för både kommuner och landsting/regioner.*
- *Östrev – ett nätverk för revisorer och KF presidier i Östergötlands län, både kommuner och landsting/regioner; träffas ca två gånger/år för utbildning och erfarenhetsutbyte.*
- *Starev – ett samarbetsorgan för kommuner och landsting/regioner med eget revisionskontor; träffas 1-2 ggr/år för utbildning, utveckling, erfarenhetsutbyte. Har även en delgruppering Starev Syd för kommuner.*
- *Högreven – Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö. Tranås och Vetlanda; träffas flera ggr/år.*
- *Revisorerna i Hallands län; träffas 4 ggr/år.*
- *Hennikehammarsgruppen – kommunerna och landstinget i Värmland; ordförandeträffar ett par ggr/år.*
- *Nätverket för förtroendevalda revisorer i Dalarna; 1-2 träffar/år för alla revisorer och minst en träff/år för ordförandena.*
- *5-kanten - Luleå, Kalix, Älvsbyn, Boden och Piteå; ordföranden träffas 3 ggr/år.*
- *Ordföranden i Nordvästra Skånes 10 kommuner med träffpunkt Helsingborg; 2 ggr/år.*
- *GR (Kommunalförbund Göteborg med närkommuner); presidierna träffas två gånger/år.*
- *OBS, revisorerna i Ovanåker, Bollnäs och Söderhamn (södra Hälsingland); 1 ordf.träff per år plus en träff med alla revisorer.*
- *70-klubben" – stora kommuner med mer än 70 000 invånare – en årlig konferens.*

Svaren ger många exempel på grupperingar av kommuner som träffas 1-2 ggr/år t ex:

- *NÖSK (Nordöstra Skåne);*
- *Storstockholms Nordostkommuner;*
- *Västra och Östra Skaraborgs kommuner;*
- *Sjuhärads kommuner;*
- *KNÖL= Kommunerna i norra Örebro län: Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora;*
- *Sydnärkes Revisorer; KAK (Köping, Arboga, Kungsör); V*
- *indeln, Vännäs, Bjurholm och Nordmaling;*
- *Övertorneå, Kalix, Haparanda, Överkalix och Pajala; Norra Kalmar läns revisorer.*

Svaren visar också på återkommande länssammankomster vanligen 1 gång/år t ex:

- *Jönköping, Sörmland, Uppsala, Västmanland, Stockholm, Örebro län.*

Svaren tar även upp revisionsföretagens aktiviteter t ex:

- *PWC:s kundråd och kundkonferens 2 ggr/år*
- *PWC:s nätverk samt landstingets nätverk*
- *EY-kunder; träffar 1-2 ggr/år*
- *Kommuner inom samma region som har KPMG som sakkunniga.*

5c. Hur samarbetar ni i nätverket/en (motsvarande)?

Fler svarsalternativ kunde anges.

År		Antal	Andel (%)
2016	I konkreta revisionsprojekt	58	33
	Genom erfarenhetsutbyte och träffar för diskussion	168	95
	Genom utbildningar	95	54
	x) Annat (se vidare Öppet svar)	11	6
	Antal svarande	176	
2012	I konkreta revisionsprojekt	61	38
	Genom erfarenhetsutbyte och träffar för diskussion	148	93
	Genom utbildningar	91	57
	Annat	5	3
	Antal svarande	159	
2008	I konkreta revisionsprojekt	66	39
	Genom erfarenhetsutbyte och träffar för diskussion	158	92
	Genom utbildningar	94	55
	Annat	12	7
	Antal svarande	171	
2004	I konkreta revisionsprojekt	46	32
	Genom erfarenhetsutbyte och träffar för diskussion	139	97
	Genom utbildningar	88	62
	Annat	11	8
	Antal svarande	143	

x) Öppet svar (2016)

Annat sätt är t ex

- Studiebesök
- Facebook

C

Revisionsprocessen

Frågorna i denna avdelning är i huvudsak inriktade på revisionsprocessens olika delar – riskanalys och planering, genomförande och dokumentation av granskningen, kommunikation med fullmäktiges presidium, styrelse och nämnder, rapportering av granskningen samt om revisorernas hemsida.

1. Har revisorerna antagit en egen revisionsstrategi för sitt arbete t ex med långsiktiga målsättningar och ställningstaganden för uppdrag, kommunikation, resultat etc.?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	129	57
	Nej	98	43
	Summa	227	
2012	Ja	122	65
	Nej	65	35
	Summa	187	
2008	Ja	141	64
	Nej	80	36
	Summa	221	
2004	Ja	145	70
	Nej	63	30
	Summa	208	
2000	Ja	102	55
	Nej	83	45
	Summa	185	

2. Gör revisorerna en riskanalys?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, årligen	180	78
	Ja, en per mandatperiod som uppdateras vid behov	40	17
	Nej	10	4
	Summa	230	

3a. Är revisorerna överens om projektplaner och inriktning på granskningarna

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, i allmänhet	229	99
	I viss utsträckning	2	1
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	231	
2012	Ja, i allmänhet	185	99
	I viss utsträckning	2	1
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	187	
2008	Ja, i allmänhet	219	99
	I viss utsträckning	3	1
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	222	
2004	Ja, i allmänhet	207	99
	I viss utsträckning	2	1
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	209	
2000	Ja, i allmänhet	181	93
	I viss utsträckning	14	7
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	195	

3b. Är revisorerna överens om slutsatser m.m. i granskningarna?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, i allmänhet	225	98
	I viss utsträckning	4	2
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	229	
2012	Ja, i allmänhet	184	99
	I viss utsträckning	1	1
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	185	
2008	Ja, i allmänhet	214	96
	I viss utsträckning	8	4
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	222	
2004	Ja, i allmänhet	201	96
	I viss utsträckning	8	4
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	209	
2000	Ja, i allmänhet	168	86
	I viss utsträckning	26	13
	Nej, oftast inte	1	1
	Summa	195	

Kommentar: Svaren på frågorna 3a och 3b visar på den stora samstämmighet som generellt råder mellan revisorerna, såväl i inriktning och val av granskning som i analys och slutsatser.

4. Genomförs grundläggande granskning varje år vid varje nämnd/styrelse?

Grundläggande granskning kan kallas basgranskning, årlig granskning, övergripande granskning eller liknande.

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, för alla nämnder/styrelser	156	68
	Ja, för vissa nämnder/styrelser	50	22
	Nej	25	11
	Summa	231	

4b. Hur ofta rapporteras resultatet av den grundläggande granskningen till dem som granskas?

År		Antal	Andel (%)
2016	Alltid	163	79
	För det mesta	28	14
	Sällan	13	6
	Aldrig	2	1
	Summa	206	

4c. Dokumenteras de aktiviteter som genomförs inom den grundläggande granskningen?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, om ja hur? x)	172	85
	Nej	31	15
	Summa	203	

x) Öppet svar (2016)

De öppna svaren beskriver hur aktiviteterna dokumenteras, på olika sätt

- Granskningsrapport till de som granskats
- Skrivelser, PM
- I Revisionsberättelsen och Revisionsredogörelsen
- Revisorernas minnesanteckningar
- Minnesanteckningar från dialogmöten
- Arbetsnoteringar hos/av sakkunniga; finns exempel på dokumenthanteringssystem

5. Deltar revisorerna i det praktiska granskningsarbetet?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	93	40
	Nej	139	60
	Summa	232	
2012	Ja	100	53
	Nej	89	47
	Summa	189	
2008	Ja	100	45
	Nej	121	55
	Summa	221	
2004	Ja	112	53
	Nej	98	47
	Summa	210	
2000	Ja	96	50
	Nej	96	50
	Summa	192	

5b. Ge exempel på hur revisorerna deltar i det praktiska granskningsarbetet.

Öppna svar 2016

De öppna svaren beskriver på vilka olika sätt revisorerna deltar.

- Dialoger med nämnder och presidier
- Intervjuer och hearings
- Läser handlingar, främst protokoll
- Kontaktrevisor för en nämnd, en särskild granskning etc.
- Formulerar/godkänner revisionsfrågor/projektplan
- Verksamhetsbesök
- Introduktioner, presentationer, återkopplingar
- Skrivelser om resultat

6. Genomför revisorerna egna granskningsinsatser, utan de sakkunniga?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	60	26
	Nej	167	74
	Summa	227	
2012	Ja	61	32
	Nej	128	68
	Summa	189	
2008	Ja	51	23
	Nej	172	77
	Summa	223	
2004	Ja	51	25
	Nej	156	75
	Summa	207	
2000	Ja	57	30
	Nej	132	70
	Summa	189	

6b. Beskrivning hur revisorerna genomför egna granskningsinsatser utan de sakkunniga.

Öppna svar 2016

De öppna svaren beskriver på vilka olika sätt revisorerna utför egna granskningsinsatser.

- Läser handlingar, främst protokoll. Samlar in och studerar andra dokument
- Överläggningar/dialoger med nämnder/presidier
- Tar kontakter, ställer frågor, gör enkla undersökningar
- Intervjuer och samtal
- Verksamhetsbesök
- Följer nämndsammanträden

7. Har revisorerna regelbundna träffar/överläggningar med fullmäktiges presidium?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	238	96
	Nej	10	4
	Total	248	

7b. Hur många gånger per år träffar ni fullmäktiges presidium?

År		Antal	Andel (%)
2016	0 gånger/år	0	0
	1 gång/år	12	6
	2 gånger/år	117	58
	3 gånger/år	40	20
	4 gånger/år	21	10
	5 gånger/år	5	2
	6 gånger/år	4	2
	7 gånger/år	0	0
	8 gånger/år	0	0
	9 gånger/år	0	0
	10 eller fler gånger/år	2	1
	Summa	201	

7c. Vilka är oftast med på dessa träffar?

År		Antal	Andel (%)
2016	Samtliga revisorer	75	35
	Delar av revisorsgruppen	43	20
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	99	46
	Summa	217	
2012	Samtliga revisorer	80	43
	Delar av revisorsgruppen	41	22
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	67	36
	Summa	188	

8. Har revisorerna (några, alla) regelbundna träffar/överläggningar med kommunstyrelsen?

År		Antal	Andel(%)
2016	Ja	184	78
	Nej	52	22
	Total	236	

8b. Hur många gånger per år träffar ni styrelsen?

År		Antal	Andel (%)
2016	0 gånger/år	0	0
	1 gång/år	65	35
	2 gånger/år	91	49
	3 gånger/år	17	9
	4 gånger/år	14	7
	5 gånger/år	0	0
	6 gånger/år	0	0
	7 gånger/år	0	0
	8 gånger/år	0	0
	9 gånger/år	0	0
	10 eller fler gånger/år	0	0
	Summa	187	

8c. Vilka är oftast med på dessa träffar?

År		Antal	Andel (%)
2016	Samtliga revisorer	65	31
	Delar av revisorsgruppen	34	16
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	108	52
	Summa	207	
2012	Samtliga revisorer	74	41
	Delar av revisorsgruppen	18	10
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	88	49
	Summa	180	

9. Hur ofta genomförs träffar med övriga nämnder/styrelser för dialog om nämndens uppdrag, styrning, internkontroll, ansvarstagande m.m.?

År		Antal	Andel (%)
2016	Mer än en gång per år	56	25
	En gång per år	139	61
	Mindre än en gång per år	33	14
	Summa	228	
2012	Mer än en gång per år	60	32
	En gång per år	123	65
	Mindre än en gång per år	5	3
	Summa	188	

10. Vilka är oftast med på träffar med övriga nämnder och styrelser?

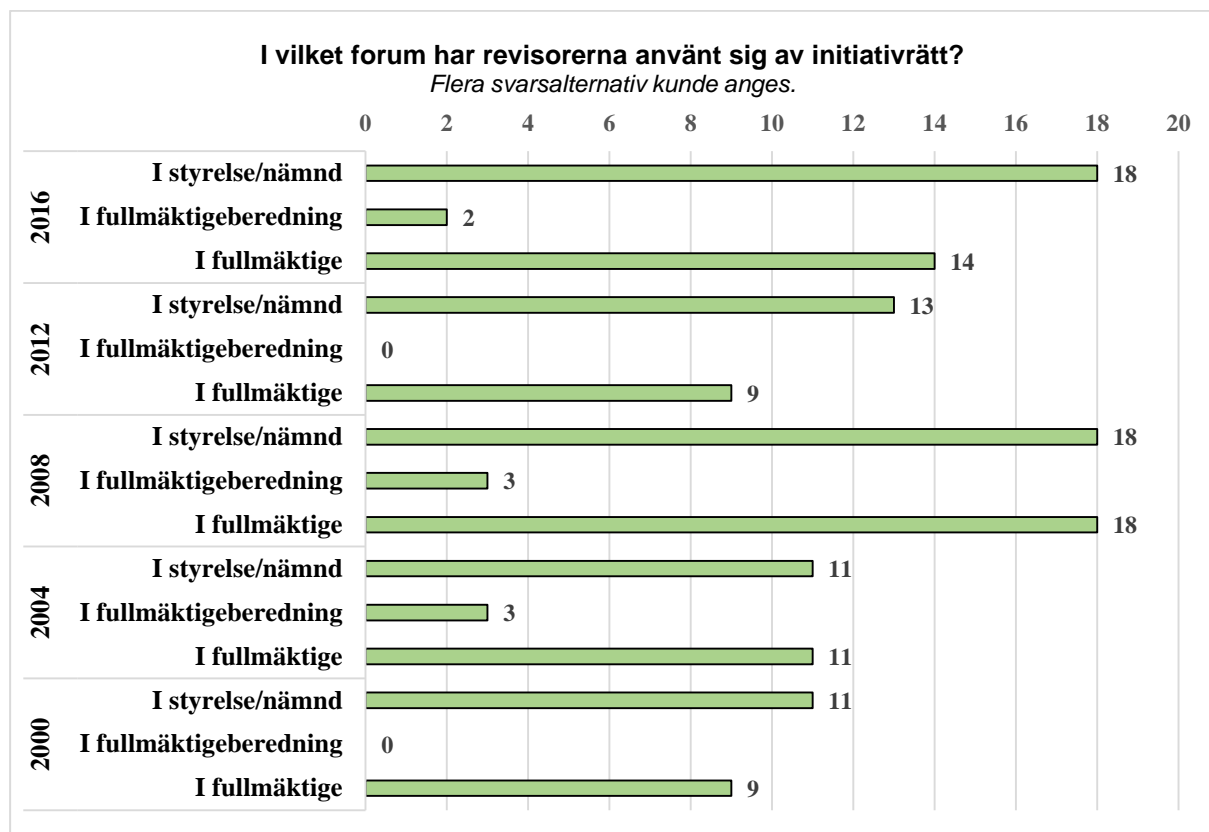
År		Antal	Andel (%)
2016	Samtliga revisorer	62	27
	Delar av revisorsgruppen	21	9
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	109	48
	Delar av revisorsgruppen tillsammans med sakkunniga	35	15
	De sakkunniga ensamma	0	0
	Summa	227	
2012	Samtliga revisorer	54	29
	Delar av revisorsgruppen	18	10
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	73	39
	Delar av revisorsgruppen tillsammans med sakkunniga	40	22
	De sakkunniga ensamma	1	1
	Summa	186	
2008	Samtliga revisorer	7	3
	Delar av revisorsgruppen	14	6
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	149	69
	Delar av revisorsgruppen tillsammans med sakkunniga	46	21
	De sakkunniga ensamma	1	0
	Summa	217	
2004	Samtliga revisorer	5	2
	Delar av revisorsgruppen	63	31
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	134	66
	Delar av revisorsgruppen tillsammans med sakkunniga	0	0
	De sakkunniga ensamma	2	1
	Summa	204	

11. Har revisorerna under denna eller förra mandatperioden använt sin initiativ rätt i granskningsärende i enlighet med Kommunallagen 4 kap 17 och 17a §§ och 5 kap 23 § 3 p?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	30	13
	Nej	193	87
	Summa	223	
2012	Ja	21	11
	Nej	166	89
	Summa	187	
2008	Ja	29	13
	Nej	188	87
	Summa	217	
2004	Ja	16	8
	Nej	189	92
	Summa	205	
2000	Ja	21	11
	Nej	171	89
	Summa	192	

11b. I vilket forum har revisorerna använt sig av initiativ rätt?

Flera svarsalternativ kunde anges.

Bilden visar antal svar. Antal svarande 30 (2016)

12a. Har revisorerna under denna eller förra mandatperioden anmält misstanke om brott av förmögensrättslig karaktär i enlighet med kommunallagen 9 kap 9 § 3 st.?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	7	3
	Nej	220	97
	Summa	227	
2012	Ja	5	3
	Nej	183	97
	Summa	188	
2008	Ja	16	7
	Nej	205	93
	Summa	221	
2004	Ja	14	7
	Nej	194	93
	Summa	208	
2000	Ja	2	1
	Nej	190	99
	Summa	192	

12b. Har revisorerna under denna eller förra mandatperioden anmält s.k. domstolstrots i enlighet med kommunallagen 9 kap 9 § 3 st.?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	3	1
	Nej	220	99
	Summa	223	
2012	Ja	0	0
	Nej	188	100
	Summa	188	
2008	Ja	0	0
	Nej	222	100
	Summa	222	
2004	Ja	1	0
	Nej	208	100
	Summa	209	

Kommentar: Svaren på frågorna 12 a och 12 b visar att det är mycket sällsynt att revisorerna har haft anledning att anmäla misstanke om brott respektive domstolstrots.

13. Har rapporteringen under denna eller förra mandatperioden av icke verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS lett till att revisorerna valt att göra en granskning?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	32	15
	Nej	188	85
	Summa	220	
2012	Ja	28	15
	Nej	159	85
	Summa	187	
2008	Ja	28	13
	Nej	188	87
	Summa	216	

14. Hur kommuniceras resultatet av revisorernas granskningar år 2016?

2016	Alltid	Ofta	Sällan	Aldrig	Summa
I en skriftlig rapport	213	11	1	1	226
Med särskild revisionsskrivelse	148	17	18	15	198
Delges berörda styrelser/nämnder	207	12	2	1	222
Delges fullmäktige	200	14	3	3	220
Delges kommunstyrelsen	135	34	12	12	193
Med särskilt informationsblad	16	12	28	116	172
I fysiska träffar med granskad styrelse/nämnd	38	65	86	9	198
Publiceras på kommunens hemsida	131	20	14	40	205

15. Har revisorerna en egen sida på kommunens hemsida?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	177	78
	Nej	49	22
	Summa	226	
2012	Ja	135	72
	Nej	53	28
	Summa	188	
2008	Ja	140	64
	Nej	79	36
	Summa	219	
2004	Ja	101	49
	Nej	106	51
	Summa	207	

Kommentar: Svaren visar att alla kommuners revisorer inte har en egen plats på kommunens hemsida.

15b. Vad finns på revisorernas hemsida?

Fler svarsalternativ kunde anges

År		Antal	Andel (%)
2016	Revisorerna - presentation och kontaktuppgifter	167	95
	Allmän information om revisionsuppdrag, arbetsformer m.m.	137	78
	Revisionsgranskningar/rapporter/sammandrag	154	88
	Revisionsberättelser	109	62
	Revisionsplan/strategi	50	28
	Länkar	26	15
	x) Övrigt (se vidare Öppet svar)	13	7
	Antal svarande	176	
2012	Revisorerna - presentation och kontaktuppgifter	125	93
	Allmän information om revisionsuppdrag, arbetsformer m.m.	103	76
	Revisionsgranskningar/rapporter/sammandrag	113	84
	Revisionsberättelser	80	59
	Revisionsplan/strategi	31	23
	Länkar	14	10
	Övrigt	13	10
	Antal svarande	135	
2008	Revisorerna - presentation och kontaktuppgifter	133	93
	Allmän information om revisionsuppdrag, arbetsformer m.m.	99	69
	Revisionsgranskningar/rapporter/sammandrag	90	63
	Revisionsberättelser	63	44
	Revisionsplan/strategi	0	0
	Länkar	17	12
	Övrigt	16	11
	Antal svarande	143	

x) Öppet svar (2016)

Övrigt kan vara

- Revisionsreglemente, arbetsordning och andra styrande dokument
- Revisionsplan
- Minnesanteckningar och protokoll från revisorerna
- Skrivelser
- God revisionssed

16. Hur kommuniceras vanligtvis revisionsrapporter till fullmäktige?

Fler svarsalternativ kunde anges

År		Antal	Andel (%)
2016	Skriftligt löpande till fullmäktigeledamöterna, varefter rapporterna är färdigställda	139	61
	Muntligt vid fullmäktigemöten, som en punkt på dagordningen	81	36
	Som beslutsärende på fullmäktigemöten (nytt svarsalternativ 2016)	48	21
	Finns tillgängliga på fullmäktigemöten för den som är intresserad	36	16
	Muntligt till fullmäktiges presidium	53	23
	En gång per år som bilagor till revisionsberättelsen	94	41
	Antal svarande	228	
	2012	Skriftligt löpande till fullmäktigeledamöterna, varefter rapporterna är färdigställda	135
Muntligt vid fullmäktigemöten, som en punkt på dagordningen		63	34
Finns tillgängliga på fullmäktigemöten för den som är intresserad		30	16
Muntligt till fullmäktiges presidium		45	24
En gång per år som bilagor till revisionsberättelsen		70	37
Listas endast i en förteckning som bilaga till revisionsberättelsen (tidigare svarsalternativ)		17	9
Antal svarande		188	
2008		Skriftligt löpande till fullmäktigeledamöterna, varefter rapporterna är färdigställda	156
	Muntligt vid fullmäktigemöten, som en punkt på dagordningen	46	21
	Finns tillgängliga på fullmäktigemöten för den som är intresserad	23	10
	Muntligt till fullmäktiges presidium	48	22
	En gång per år som bilagor till revisionsberättelsen	76	34
	Listas endast i en förteckning som bilaga till revisionsberättelsen (tidigare svarsalternativ)	22	10
	Antal svarande	222	
	2004	Skriftligt löpande till fullmäktigeledamöterna, varefter rapporterna är färdigställda	122
Muntligt vid fullmäktigemöten, som en punkt på dagordningen		40	19
Finns tillgängliga på fullmäktigemöten för den som är intresserad		17	8
Muntligt till fullmäktiges presidium		25	12
En gång per år som bilagor till revisionsberättelsen		91	44
Listas endast i en förteckning som bilaga till revisionsberättelsen (tidigare svarsalternativ)		25	12
Antal svarande		207	

17. Hur ofta närvarar revisorer vid fullmäktiges sammanträden?

År		Antal	Andel (%)
2016	Alltid	86	38
	Ofta	70	31
	I enstaka fall/sällan	73	32
	Aldrig	0	0
	Summa	229	
2012	Ofta	159	85
	I enstaka fall/sällan	28	15
	Aldrig	1	1
	Summa	188	
2008	Ofta	140	63
	I enstaka fall/sällan	72	33
	Aldrig	9	4
	Summa	221	
2004	Ofta	31	15
	I enstaka fall/sällan	160	78
	Aldrig	15	7
	Summa	206	
2000	Ofta	12	6
	I enstaka fall/sällan	149	77
	Aldrig	33	17
	Summa	194	

D

Revisionsberättelse och ansvarsprövning

I denna avdelning handlar frågorna om revisionsberättelsen – hur den upprättas, föredras och bereds inför fullmäktiges behandling i ansvarsprövningsfrågan.

1. Hur upprättar revisorerna revisionsberättelse?

År		Antal	Andel (%)
2016	Med en sammanhållen revisionsberättelse som behandlar alla nämnder och styrelser - i ett dokument	212	93
	Med separata revisionsberättelser för varje nämnd och styrelse - i flera dokument	15	7
	Summa	227	
2012	Med en sammanhållen revisionsberättelse som behandlar alla nämnder och styrelser - i ett dokument	174	93
	Med separata revisionsberättelser för varje nämnd och styrelse - i flera dokument	14	7
	Summa	188	
2008	Med en sammanhållen revisionsberättelse som behandlar alla nämnder och styrelser - i ett dokument	209	94
	Med separata revisionsberättelser för varje nämnd och styrelse - i flera dokument	13	6
	Summa	222	
2004	Med en sammanhållen revisionsberättelse som behandlar alla nämnder och styrelser - i ett dokument	195	94
	Med separata revisionsberättelser för varje nämnd och styrelse - i flera dokument	13	6
	Summa	208	
2000	Med en sammanhållen revisionsberättelse som behandlar alla nämnder och styrelser - i ett dokument	184	97
	Med separata revisionsberättelser för varje nämnd och styrelse - i flera dokument	5	3
	Summa	189	

2. Är revisorerna överens om slutsatser och bedömningar i revisionsberättelsen?

År		Antal	Andel (%)
2016	Alltid	193	84
	Ofta	35	15
	I enstaka fall/sällan	1	0
	Aldrig	0	0
	Summa	229	

3. Föredrar revisorerna själva sin revisionsberättelse i fullmäktige?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	215	94
	Nej	13	6
	Summa	228	
2012	Ja	167	89
	Nej	21	11
	Summa	188	
2008	Ja	194	88
	Nej	27	12
	Summa	221	
2004	Ja	166	79
	Nej	44	21
	Summa	210	
2000	Ja	122	63
	Nej	73	37
	Summa	195	

3b. Om nej på förra frågan, vem föredrar revisionsberättelsen i fullmäktige istället för revisorerna? Öppet svar 2016.

De öppna svaren anger

- Fullmäktiges ordförande/någon ur fullmäktiges presidium
- Revisorernas sakkunniga
- Kommunchef

Någon anger att revisionsberättelsen inte föredras alls utan endast finns tillgänglig i handlingarna.

4. Vem bereder fullmäktiges ärende i ansvarsprövningsfrågan?

År		Antal	Andel (%)
2016	Fullmäktiges ordförande	25	11
	Fullmäktiges presidium	174	78
	Särskild utsedd beredning	11	5
	Annan ordning	12	5
	Summa	222	
2012	Fullmäktiges ordförande	26	14
	Fullmäktiges presidium	139	76
	Särskild utsedd beredning	10	5
	Annan ordning	9	5
	Summa	184	
2008	Fullmäktiges ordförande	29	14
	Fullmäktiges presidium	148	72
	Särskild utsedd beredning	9	4
	Annan ordning	19	9
	Summa	205	

E

Sakkunniga stödet och upphandling

Frågorna handlar om i vilken form revisorerna anlitar sitt sakkunniga stöd samt om upphandlingen av sakkunniga – hur sker den, vilket stöd ges etc.

1. Revisorerna ska anlita sakkunniga – hur sker det hos er?

År		Antal	Andel (%)
2016	Externa sakkunniga/upphandlade	204	89
	Både externa sakkunniga och egna anställda som genomför granskning	16	7
	Externa/upphandlade sakkunniga samt förfogar över anställd resurs för. administration.	9	4
	Summa	229	
2012	Externa sakkunniga/upphandlade	173	92
	Både externa sakkunniga och egna anställda som utför granskning	11	6
	Förfogar över anställd resurs för t.ex. administration, planering., upphandling. och kontakter med sakkunniga, i övrigt externa sakkunniga för granskning.	4	2
	Summa	188	
2008	Externa sakkunniga/upphandlade	202	91
	Både externa sakkunniga och egna anställda som utför granskning	16	7
	Förfogar över anställd resurs för t.ex. administration, planering., upphandling. och kontakter med sakkunniga, i övrigt externa sakkunniga för granskning.	4	2
	Summa	222	
2004	Externa sakkunniga/upphandlade	191	91
	Både externa sakkunniga och egna anställda som utför granskning	12	6
	Förfogar över anställd resurs för t.ex. administration, planering., upphandling. och kontakter med sakkunniga, i övrigt externa sakkunniga för granskning.	6	3
	Summa	209	
2000	Externa sakkunniga/upphandlade	179	92
	Både externa sakkunniga och egna anställda som utför granskning	15	8
	Förfogar över anställd resurs för t.ex. administration, planering., upphandling. och kontakter med sakkunniga, i övrigt externa sakkunniga för granskning.		0
	Summa	194	

1b. Om ni har anställda sakkunniga i kommunen – vem är arbetsgivare, dvs. vem är de anställda av?

År		Antal	Andel (%)
2016	Revisorerna	17	68
	Kommunstyrelsen	7	28
	Annan nämnd	1	4
	Summa	25	
2012	Revisorerna	28	76
	Kommunstyrelsen	8	22
	Annan nämnd	1	3
	Summa	37	
2008	Revisorerna	27	79
	Kommunstyrelsen	4	12
	Annan nämnd	3	9
	Summa	34	
2004	Revisorerna	24	86
	Kommunstyrelsen	1	4
	Annan nämnd	3	11
	Summa	28	
2000	Revisorerna	31	97
	Annan nämnd	1	3
	Summa	32	

2. Vilket år genomförde ni den senaste upphandlingen? Endast svar från 2016

År	Antal	Andel (%)
2016	15	7
2015	76	34
2014	58	26
2013	30	13
2012	37	17
2011	7	3
2010	1	0
Antal svar	224	

3. Hur många anbud kom in vid den senaste upphandlingen?

År	Antal anbud	Antal svar	Andel (%)
2016	0	0	0
	1	12	6
	2	55	28
	3	85	43
	4	45	23
	5	2	1
	6	0	0
Summa		199	

4. Längd på avtalsperiod samt på eventuell opinionstid för aktuellt sakkunnigstöd 2016?

	Avtalstid antal	Andel (%)	Optionstid antal	Andel (%)
1 år	8	4	95	58
2 år	60	27	59	36
3 år	70	32	6	4
4 år	76	35	4	2
Längre än 4 år	5	2	1	1
Summa	219	100	165	

5. Vilken upphandlings-/avtalsituation stämmer bäst in på er situation?

År		Antal	Andel (%)
2016	Avtal med ett företag	204	90
	Avtal med två företag	6	3
	Ramavtal för successiva avrop	2	1
	Separata upphandlingar vid behov	4	2
	Kombination av ramavtal och separata upphandlingar vid särskilda behov	7	3
	x) Annat (se vidare Öppet svar)	3	1
	Summa	226	
2012	Avtal med ett företag	156	84
	Avtal med två företag	9	5
	Ramavtal för successiva avrop	5	3
	Separata upphandlingar/avtal vid varje tillfälle	3	2
	Kombination av ramavtal och separata upphandlingar vid särskilda behov	10	5
	Kombination av ett eller två avtal och separata upphandlingar vid särskilda behov (tidigare svarsalternativ)	3	2
	Summa	186	
2008	Avtal med ett företag	186	85
	Avtal med två företag	8	4
	Ramavtal för successiva avrop	5	2
	Separata upphandlingar/avtal vid varje tillfälle	6	3
	Kombination av ramavtal och separata upphandlingar vid särskilda behov	8	4
	Kombination av ett eller två avtal och separata upphandlingar vid särskilda behov (tidigare svarsalternativ)	7	3
	Summa	220	
2004	Avtal med ett företag	182	88
	Avtal med två företag	2	1
	Ramavtal för successiva avrop	2	1
	Separata upphandlingar/avtal vid varje tillfälle	7	3
	Kombination av ramavtal och separata upphandlingar vid särskilda behov	4	2
	Kombination av ett eller två avtal och separata upphandlingar vid särskilda behov (tidigare svarsalternativ)	9	4
	Summa	206	

x) Öppet svar (2016)

De öppna svaren anger ytterligare varianter

- För tillfället avtalslöst; upphandlingen prövas av förvaltningsdomstolen efter överklagan av en anbudsgivare
- Ett fast avtal med ett företag för granskning av Delår och Årsredovisning.
Ramavtal (med en eller flera företag) för successiva avrop för verksamhetsgranskning.

6. Vilket stöd hade revisorerna vid den senaste upphandlingen?

År		Antal	Andel (%)
2016	Revisorerna genomförde upphandlingen själva	32	14
	Upphandlingsfunktion i kommunen	157	70
	Egna anställda sakkunniga	6	3
	Ekonomikontoret i kommunen	15	7
	x) Annat (se vidare Öppet svar)	14	6
	Summa	224	
2012	Revisorerna genomförde upphandlingen själva	30	17
	Upphandlingsfunktion i kommunen	130	72
	Egna anställda sakkunniga	8	4
	Ekonomikontoret i kommunen	13	7
	Summa	181	
2008	Revisorerna genomförde upphandlingen själva	35	17
	Upphandlingsfunktion i kommunen	131	63
	Egna anställda sakkunniga	15	7
	Ekonomikontoret i kommunen	28	13
	Summa	209	
2004	Revisorerna genomförde upphandlingen själva	34	17
	Upphandlingsfunktion i kommunen	114	58
	Egna anställda sakkunniga	8	4
	Ekonomikontoret i kommunen	39	20
	Summa	195	

x) Öppet svar (2016)

De öppna svaren uppger

- Eget revisionskontor tillsammans med upphandlingsfunktion.
- Inköpsfunktion i kommunalförbund eller annan kommun (enligt avtal)
- Extern konsulthjälp

7. Har de förtroendevalda revisorerna uppdraget att upphandla yrkesrevisorer till kommunens/landstingets/regionens företag?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	132	59
	Nej	85	38
	Vet ej (nytt svarsalternativ 2016)	8	4
	Summa	225	
2012	Ja	81	44
	Nej	102	56
	Summa	183	
2008	Ja	86	40
	Nej	129	60
	Summa	215	
2004	Ja	76	37
	Nej	127	63
	Summa	203	

F

Revisorernas utbildning

Avdelningen handlar om vad som är viktigt att få utbildning om som revisor och om detta behov tillgodoses på marknaden.

1. Vad är mest viktigt att få utbildning om?

Tre val kunde göras

År		Antal	Andel (%)
2016	Rollen som förtroendevald revisor (förhållningssätt, grunder m.m.)	179	80
	Lekmannarevision i de kommunala företagen	113	50
	Risکاناليس	94	42
	Granskningens genomförande	37	17
	Ansvarsprövning	73	33
	Kommunikation och dialog	37	17
	Upphandling	16	7
	Lagar, regler m.m. om kommunal verksamhet	85	38
x)	Annat, ange vad (se vidare Öppet svar)	4	2
	Antal svarande	224	

x) Öppet svar (2016)

De öppna svaren anger

- Oegentligheter och korruption
- Intern kontroll

En kommentar är att alla områden som anges behövs, åtminstone behöver någon i revisorsgruppen ha kunskapen om helheten.

2. Motsvarar det nationella utbudet av utbildningar/konferenser revisorernas behov och efterfrågan?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	142	64
	I viss utsträckning	77	35
	Nej	2	1
	Summa	221	
2012	Ja	135	73
	I viss utsträckning	47	25
	Nej	4	2
	Summa	186	
2008	Ja	67	30
	I viss utsträckning	145	66
	Nej	8	4
	Summa	220	

G

Utvecklingsfrågor för revisionen

I enkäten gavs möjlighet att med fria svar ge synpunkter på vilka de viktigaste utvecklingsfrågorna är för revisionen i kommunen.

Vilka är de viktigaste utvecklingsfrågorna för revisionen i kommunen?

De öppna svaren lyfter en mängd olika utvecklingsfrågor.

Här sammanfattas de frågor som förekommer mest bland svaren:

- *Revisorernas proaktiva arbete, att främja och bidra*
- *Dialog och samarbete med nämnder och styrelser. Relationer och förtroende.*
- *Revisionens tillgänglighet och synlighet*
- *Kunskap och insikt om revisionens uppdrag och betydelse*
- *Förvaltningsstöd i samverkan mellan fler kommuner och landsting*
- *Gemensam granskning mellan fler kommuner och landsting*
- *Kompetensutveckling av revisorerna.*
- *Förnygring av revisorerna*
- *Risikanalys och grundläggande granskning*
- *Fullmäktiges kunskap om revisionen*
- *Ansvarsprövningen*
- *Granskning av samverkansorgan – gemensamma nämnder, kommunalförbund, stiftelser*
- *Upphandling av sakkunniga*
- *Medborgardialog i revisionen*
- *Digitalisering*

Vissa granskningsområden nämns också som särskilt viktiga:

- *Styrningsfrågor, ekonomiska utmaningar*
- *Långsiktiga frågor, investeringar*
- *Omställnings- och förändringsarbete*
- *Intern kontroll*
- *Integration*
- *Externa utförare*
- *Personalförsörjning*

H

Lekmannarevisorernas förutsättningar

Frågorna i denna avdelning handlar om lekmanrevisionens organisation, lokala reglering, ekonomi, sakkunniga stöd samt eventuella försäkring.

1. Hur är den samordnade revisionen organiserad hos er?

År		Antal	Andel (%)
2016	Uppdragen som lekmanrevisorer är fördelade på ett mindre antal av de förtroendevalda revisorerna i kommunen	101	47
	Uppdragen som lekmanrevisorer är fördelade på flertalet av de förtroendevalda revisorerna i kommunen	82	38
	Samtliga förtroendevalda revisorer är valda till lekmanrevisorer i alla kommunens bolag/stiftelser dvs. total personunion	34	16
	Summa	217	
2012	Uppdragen som lekmanrevisorer är fördelade på ett mindre antal av de förtroendevalda revisorerna i kommunen	84	46
	Uppdragen som lekmanrevisorer är fördelade på flertalet av de förtroendevalda revisorerna i kommunen	60	33
	Alla förtroendevalda revisorer är valda till lekmanrevisorer i alla kommunens bolag/stiftelser dvs. total personunion	38	21
	Summa	182	
2008	Uppdragen som lekmanrevisorer är fördelade på ett mindre antal av de förtroendevalda revisorerna i kommunen	100	47
	Uppdragen som lekmanrevisorer är fördelade på flertalet av de förtroendevalda revisorerna i kommunen	78	36
	Alla förtroendevalda revisorer är valda till lekmanrevisorer i alla kommunens bolag/stiftelser dvs. total personunion	37	17
	Summa	215	

2. Hur många lekmannarevisorer utses vanligen i respektive bolag?

År		Antal	Andel (%)
2016	1	110	49
	2 eller fler	102	46
	Hela revisorsgruppen	10	5
	Summa	222	
2012	1	88	48
	2 eller fler	85	46
	Hela revisorsgruppen	10	5
	Summa	183	
2008	1	108	50
	2 eller fler	110	50
	Hela revisorsgruppen		
	Summa	218	
2004	1	112	55
	2 eller fler	92	45
	Hela revisorsgruppen		
	Summa	204	
2000	1	96	52
	2 eller fler	90	48
	Hela revisorsgruppen		
	Summa	186	

3. Utser fullmäktige också suppleanter till lekmannarevisorerna?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	136	61
	I vissa bolag	19	9
	Nej	67	30
	Summa	222	
2012	Ja	105	57
	I vissa bolag	19	10
	Nej	59	32
	Summa	183	
2008	Ja	143	65
	I vissa bolag	9	4
	Nej	67	31
	Summa	219	
2004	Ja	179	88
	I vissa bolag	8	4
	Nej	17	8
	Summa	204	
2000	Ja	159	84
	I vissa bolag	11	6
	Nej	19	10
	Summa	189	

3b. Deltar suppleanterna i granskningsverksamheten?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, suppleanter deltar löpande tillsammans med ordinarie lekmannarevisorer	45	29
	Nej, suppleanter deltar endast för den ordinarie lekmannarevisorn vid långvarigt förhinder	109	71
	Summa	154	
2012	Ja, suppleanter deltar löpande tillsammans med ordinarie lekmannarevisorer	34	28
	Nej, suppleanter deltar endast för den ordinarie lekmannarevisorn vid långvarigt förhinder	88	72
	Summa	122	
2008	Ja, suppleanter deltar löpande tillsammans med ordinarie lekmannarevisorer	31	20
	Nej, suppleanter deltar endast för den ordinarie lekmannarevisorn vid långvarigt förhinder	123	80
	Summa	154	
2004	Ja, suppleanter deltar löpande tillsammans med ordinarie lekmannarevisorer	27	15
	Nej, suppleanter deltar endast för den ordinarie lekmannarevisorn vid långvarigt förhinder	158	85
	Summa	185	
2000	Ja, suppleanter deltar löpande tillsammans med ordinarie lekmannarevisorer	18	11
	Nej, suppleanter deltar endast för den ordinarie lekmannarevisorn vid långvarigt förhinder	148	89
	Summa	166	

4. Har fullmäktige riktat särskilt uppdrag till lekmannarevisorerna i bolagsordning eller ägardirektiv?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, i samtliga bolag	21	9
	Ja, i vissa bolag	10	4
	Nej	175	78
	Vet inte	17	8
	Summa	222	
2012	Ja, i samtliga bolag	10	5
	Ja, i vissa bolag	7	4
	Nej	145	79
	Vet inte	22	12
	Summa	184	
2008	Ja, i samtliga bolag	38	17
	Ja, i vissa bolag	12	5
	Nej	132	60
	Vet inte	37	17
	Summa	219	
2004	Ja, i samtliga bolag	40	20
	Ja, i vissa bolag	14	7
	Nej	131	65
	Vet inte	17	8
	Summa	202	

4b. Vad handlar dessa särskilda uppdrag om? Öppna svar 2016.

Exempel ur de öppna svaren

- *Lekmannarevisorerna ska granska att ägardirektiven till bolagen följs liksom miljöprofilen*
- *Lekmannarevisorerna ska särskilt yttra sig om bolaget följt ändamålet med verksamheten enligt ägardirektiven*
- *Granskningen ska samordnas med den auktoriserade revisorns granskning*

5. Gör lekmannarevisorerna framställan om budget för sin verksamhet?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja till bolagens ledning, VD/styrelse	45	21
	Ja till fullmäktige	44	20
	Nej	130	59
	Summa	219	
2012	Ja till bolagens ledning, VD/styrelse	39	21
	Ja till fullmäktige	38	21
	Nej	107	58
	Summa	184	
2008	Ja till bolagens ledning, VD/styrelse	53	25
	Ja till fullmäktige	26	12
	Nej	134	63
	Summa	213	
2004	Ja till bolagens ledning, VD/styrelse	21	11
	Ja till fullmäktige	25	13
	Nej	153	77
	Summa	199	

5b. På vad baseras lekmannarevisorernas framställan om budget?

År		Antal	Andel (%)
2016	En dokumenterad analys av riskbedömning och/eller en färdig granskningsplan	18	20
	En flerårsplan eller strategi för kommande år	2	2
	En övergripande uppskattning utifrån uppdrag, tidigare insatser etc.	69	78
	Summa	89	
2012	En dokumenterad analys av riskbedömning och/eller en färdig granskningsplan	14	18
	En flerårsplan eller strategi för kommande år	4	5
	En övergripande uppskattning utifrån uppdrag, tidigare insatser etc.	58	76
	Summa	76	
2008	En dokumenterad analys av riskbedömning och/eller en färdig granskningsplan	22	24
	En flerårsplan eller strategi för kommande år	5	6
	En övergripande uppskattning utifrån uppdrag, tidigare insatser etc.	63	70
	Summa	90	
2004	En dokumenterad analys av riskbedömning och/eller en färdig granskningsplan	12	19
	En flerårsplan eller strategi för kommande år	3	5
	En övergripande uppskattning utifrån uppdrag, tidigare insatser etc.	48	76
	Summa	63	

6. Vem beslutar om resurser till lekmannarevisionen?

År		Antal	Andel (%)
2016	Respektive bolagsstämma	38	17
	Respektive bolagsstyrelse	59	27
	Fullmäktige	83	38
	Koncernstyrelse/moderbolag	11	5
	x) På annat sätt (se vidare Öppet svar)	29	13
	Summa	220	
2012	Respektive bolagsstämma	33	19
	Respektive bolagsstyrelse	46	26
	Fullmäktige	67	38
	Koncernstyrelse/moderbolag	7	4
	På annat sätt	23	13
	Summa	176	
2008	Respektive bolagsstämma	66	32
	Respektive bolagsstyrelse	59	29
	Fullmäktige	67	33
	Koncernstyrelse/moderbolag	11	5
	På annat sätt	1	0
	Summa	204	
2004	Respektive bolagsstämma	59	37
	Respektive bolagsstyrelse	36	22
	Fullmäktige	58	36
	Koncernstyrelse/moderbolag	8	5
	Summa	161	
2000	Respektive bolagsstämma	72	49
	Respektive bolagsstyrelse	25	17
	Fullmäktige	50	34
	Summa	147	

x) Öppet svar (2016)

De öppna svaren anger flera varianter

- Fullmäktige beslutar om arvoden till lekmannarevisorerna; bolagen beslutar om medel till sakkunnigas granskningar
- Lekmannarevisionens kostnader faktureras bolagen varefter
- Inget beslut fattas; resurser hämtas ur kommunrevisionens kassa
- Dialoger mellan revisorerna och bolagsledning/styrelseordförande/VD
- Medel för lekmannarevisionen ingår i kommunrevisionens budget
- Fullmäktige fastställer arvode; bolagen bekostar
- Ej reglerat eller beslutat

7. Vem bär kostnaderna för lekmannarevisionen?

Arvoden för lekmannarevisorer, sakkunniga m.m.

År		Antal	Andel (%)
2016	Respektive bolag	184	84
	Kommunen	23	10
	Koncernstyrelse/moderbolag	1	0
	x) På annat sätt (se vidare Öppet svar)	12	5
	Summa	220	
2012	Respektive bolag	148	81
	Kommunen	26	14
	Koncernstyrelse/moderbolag	5	3
	På annat sätt	3	2
	Summa	182	
2008	Respektive bolag	184	85
	Kommunen	31	14
	Koncernstyrelse/moderbolag	2	1
	Summa	217	
2004	Respektive bolag	165	85
	Kommunen	28	14
	Koncernstyrelse/moderbolag	2	1
	Summa	195	
2000	Respektive bolag	153	86
	Kommunen	25	14
	Summa	178	

x) Öppet svar (2016)

De öppna svaren anger flera varianter

- Respektive bolag betalar utom för delägda bolag där moderbolaget går in
- Bolaget betalar kostnader för de sakkunniga; kommunen betalar arvudet till lekmannarevisorerna
- Grundkostnaden för sakkunniga ingår i avtal med kommunens revisorer; eventuell tillkommande kostnad faktureras bolagen
- Frågan ej utklarad, förhandling pågår

8. Om, revisorerna bedömer att det ekonomiska utrymmet för lekmannarevisionen är otillräckligt – hur kommer detta till uttryck?

Fler svarsalternativ kunde anges

År		Antal	Andel (%)
2016	I en särskild skriftlig kommunikation	51	24
	I muntlig överläggning med bolagsledning	89	42
	I muntlig överläggning med fullmäktiges presidium	100	47
	x) På annat sätt (se vidare Öppet svar)	17	8
	Antal svarande	214	
2012	I granskningsrapporten (äldre svarsalternativ)	10	6
	I en särskild skriftlig kommunikation	34	21
	I muntlig överläggning med bolagsledning	70	43
	I muntlig överläggning med fullmäktiges presidium	80	49
	På annat sätt	14	9
	Antal svarande	164	
2008	I granskningsrapporten (äldre svarsalternativ)	17	8
	I en särskild skriftlig kommunikation	46	22
	I muntlig överläggning med bolagsledning	114	54
	I muntlig överläggning med fullmäktiges presidium	84	40
	På annat sätt	22	10
	Antal svarande	210	

x) Öppet svar (2016)

Flertalet fria svar anger att frågan hittills inte varit aktuell.

Någon uppger att man tar en dialog med bolagets ledning.

9. Hur är lekmanrevisorerna arvoderade?

År		Antal	Andel (%)
2016	Fast arvode	76	34
	Sammanträdesarvode	69	31
	Kombination av fast arvode och sammanträdesarvode	76	34
	Summa	239	
2012	Fast arvode	62	34
	Sammanträdesarvode	52	29
	Kombination av fasta arvode och sammanträdesarvode	66	37
	Summa	180	
2008	Fast arvode	67	31
	Sammanträdesarvode	88	41
	Kombination av fasta arvode och sammanträdesarvode	58	27
	Summa	213	
2004	Fast arvode	57	29
	Sammanträdesarvode	77	39
	Kombination av fasta arvode och sammanträdesarvode	66	33
	Summa	200	

10. Hur anlitas det sakkunniga stödet?

År		Antal	Andel (%)
2016	Det sakkunniga stöd som revisorerna använder avropas även till lekmanrevisorernas granskning	143	66
	Lekmanrevisorerna anlitar eller upphandlar sakkunniga särskilt för detta uppdrag	59	27
x)	Annat sätt, nämligen (se vidare Öppet svar)	14	6
	Summa	216	
2012	Det sakkunniga stöd som revisorerna använder avropas även till lekmanrevisorernas granskning	119	66
	Lekmanrevisorerna anlitar eller upphandlar sakkunniga särskilt för detta uppdrag	51	28
	Annat sätt, nämligen	9	5
	Summa	179	
2008	Det sakkunniga stöd som revisorerna använder avropas även till lekmanrevisorernas granskning	125	60
	Lekmanrevisorerna anlitar eller upphandlar sakkunniga särskilt för detta uppdrag	73	35
	Annat sätt, nämligen	12	6
	Summa	210	
2004	Det sakkunniga stöd som revisorerna använder avropas även till lekmanrevisorernas granskning	70	43
	Lekmanrevisorerna anlitar eller upphandlar sakkunniga särskilt för detta uppdrag	39	24
	Annat sätt, nämligen	54	33
	Summa	163	
2000	Det sakkunniga stöd som revisorerna använder avropas även till lekmanrevisorernas granskning	32	24
	Lekmanrevisorerna anlitar eller upphandlar sakkunniga särskilt för detta uppdrag	34	26
	Annat sätt, nämligen	66	50
	Summa	132	

x) Öppet svar (2016)

Medarbetare från eget revisionskontor biträder

Kommunens revisorer upphandlar sakkunniga särskilt för detta ändamål

Bolagets yrkesrevisor biträder

Lekmanrevisorerna har hittills inte anlitat sakkunnigt stöd

11. Har kommunen eller bolaget tecknat en försäkring för lekmannarevisorerna?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	65	29
	Nej	32	14
	Vet ej (nytt svarsalternativ 2016)	124	56
	Summa	221	
2012	Ja	79	46
	Nej	91	54
	Summa	170	
2008	Ja	85	45
	Nej	102	55
	Summa	187	
2004	Ja	65	38
	Nej	108	62
	Summa	173	
2000	Ja	56	35
	Nej	103	65
	Summa	159	

I

Lekmannarevisorernas arbetsformer och inriktning

Denna avdelning handlar om lekmannarevisorernas arbete med riskanalys, granskningsplan och grundläggande granskning, om lekmannarevisorernas samverkan med varandra, med bolagens yrkesrevisor och med andra lekmannarevisorer.

1. Om mer än en lekmannarevisor utses i bolagen, har dessa lagt fast någon form av arbetsfördelning emellan sig?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	17	9
	Nej	174	91
	Summa	191	
2012	Ja	10	7
	Nej	139	93
	Summa	149	
2008	Ja	35	20
	Nej	138	80
	Summa	173	
2004	Ja	59	30
	Nej	136	70
	Summa	195	
2000	Ja	40	25
	Nej	120	75
	Summa	160	

2a. Gör lekmannarevisorerna en egen dokumenterad riskanalys?

År		Antal	Andel (%)
2016	I flertalet bolag	49	23
	I vissa bolag	21	10
	Nej	141	67
	Summa	211	
2012	I flertalet bolag	46	26
	I vissa bolag	38	21
	Nej	94	53
	Summa	178	
2008	I flertalet bolag	49	23
	I vissa bolag	47	22
	Nej	115	55
	Summa	211	
2004	I flertalet bolag	37	18
	I vissa bolag	36	18
	Nej	128	64
	Summa	201	

2b. Gör lekmannarevisorerna en dokumenterad granskningsplan?

År		Antal	Andel (%)
2016	I flertalet bolag	61	29
	I vissa bolag	27	13
	Nej	119	57
	Summa	207	
2012	I flertalet bolag	51	28
	I vissa bolag	37	21
	Nej	92	51
	Summa	180	
2008	I flertalet bolag	59	28
	I vissa bolag	40	19
	Nej	114	54
	Summa	213	
2004	I flertalet bolag	54	27
	I vissa bolag	33	17
	Nej	113	57
	Summa	200	

Kommentar: Svaren på fråga 2 och 2b visar att många lekmannarevisorer inte gör vare sig en riskanalys eller granskningsplan.

3. Samverkar lekmannarevisorerna och bolagets yrkesrevisorer?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	124	56
	I viss utsträckning	84	38
	Nej	12	5
	Total	220	

4. Genomför lekmannarevisorerna granskningsinsatser utan sakkunnigas medverkan?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	22	10
	I viss utsträckning	52	23
	Nej	148	67
	Summa	220	
2012	Ja	22	12
	I viss utsträckning	66	36
	Nej	94	52
	Summa	182	
2008	Ja	14	7
	I viss utsträckning	125	58
	Nej	76	35
	Summa	215	
2004	Ja	10	5
	I viss utsträckning	124	62
	Nej	65	33
	Summa	199	
2000	Ja	15	9
	I viss utsträckning	112	64
	Nej	48	27
	Summa	175	

5. Samarbetar lekmannarevisorerna med andra kommuners lekmannarevisorer?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	62	28
	Nej	159	72
	Summa	221	
2012	Ja	66	36
	Nej	115	64
	Summa	181	
2008	Ja	55	26
	Nej	154	74
	Summa	209	
2004	Ja	60	30
	Nej	139	70
	Summa	199	
2000	Ja	34	20
	Nej	139	80
	Summa	173	

5b. Hur sker samarbetet?

Fler svarsalternativ kunde lämnas.

År		Antal	Andel (%)
2016	I konkreta granskningsprojekt	22	36
	Genom erfarenhetsutbyte/utbildningsträffar motsvarande	46	75
	x) På annat sätt (se vidare Öppet svar)	7	11
	Antal svarande	61	

x) Öppet svar (2016)

I delägda bolag samarbetar lekmannarevisorer från fler ägare och utför gemensam granskning.

6. Genomför lekmannarevisorerna grundläggande granskning varje år?

Kan kallas basgranskning, årlig granskning, övergripande granskning eller liknande

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, för alla bolag	168	76
	Ja, för vissa bolag	22	10
	Nej	31	14
	Summa	221	

J

Lekmannarevisorernas kommunikation och rapportering, resultat och effekter

Avdelningen är inriktad på lekmannarevisorernas kommunikation med bolagens styrelse, ledning och ägare, på granskningsrapporten och på informationsutbytet med kommunens revisorer.

1a. Har lekmannarevisorerna planerade träffar med VD?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, regelbundet	118	56
	Vid behov	85	40
	Aldrig	9	4
	Summa	229	
2012	Ja, regelbundet	117	65
	Vid behov	56	31
	Aldrig	8	4
	Summa	181	
2008	Ja, regelbundet	167	78
	Vid behov	39	18
	Aldrig	7	3
	Summa	213	
2004	Ja, regelbundet	154	77
	Vid behov	38	19
	Aldrig	9	4
	Summa	201	
2000	Ja, regelbundet	153	90
	Vid behov		
	Aldrig	17	10
	Summa	170	

1b. Har lekmannarevisorerna planerade träffar med bolagsstyrelsen?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, regelbundet	79	37
	Vid behov	111	52
	Aldrig	22	10
	Summa	212	
2012	Ja, regelbundet	78	43
	Vid behov	74	41
	Aldrig	28	16
	Summa	180	
2008	Ja, regelbundet	97	46
	Vid behov	76	36
	Aldrig	40	19
	Summa	213	
2004	Ja, regelbundet	82	41
	Vid behov	67	34
	Aldrig	51	26
	Summa	200	
2000	Ja, regelbundet	102	61
	Aldrig	64	39
	Summa	166	

2. Vilka deltar på träffarna med VD och/eller styrelse?

År		Antal	Andel (%)
2016	Lekmannarevisorerna	34	16
	Lekmannarevisorerna tillsammans med sakkunnigt biträde	80	38
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisorn	56	27
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisor och sakkunnigt biträde	40	19
	Summa	210	
2012	Lekmannarevisorerna	39	22
	Lekmannarevisorerna tillsammans med sakkunnigt biträde	55	31
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisorn	39	22
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisor och sakkunnigt biträde	42	24
	Summa	175	
2008	Lekmannarevisorerna	46	22
	Lekmannarevisorerna tillsammans med sakkunnigt biträde	68	32
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisorn	58	27
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisor och sakkunnigt biträde	39	18
	Summa	211	
2004	Lekmannarevisorerna	30	16
	Lekmannarevisorerna tillsammans med sakkunnigt biträde	51	26
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisorn	86	45
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisor och sakkunnigt biträde	26	13
	Summa	193	

3. Stämmer lekmannarevisorerna och bolagets yrkesrevisor av sina slutsatser och bedömningar med varandra?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	135	62
	I viss utsträckning	67	31
	Nej	15	7
	Summa	235	
2012	Ja	102	56
	I viss utsträckning	68	38
	Nej	11	6
	Summa	181	
2008	Ja	106	50
	I viss utsträckning	89	42
	Nej	19	9
	Summa	214	
2004	Ja	110	56
	I viss utsträckning	81	41
	Nej	7	4
	Summa	198	

4. Har lekmannarevisorerna avstämningsdialog med ägarens företrädare?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, regelbundna	50	23
	Ja, vid behov	139	63
	Aldrig	31	14
	Summa	220	
2012	Ja, regelbundna	29	16
	Ja, vid behov	86	48
	Aldrig	66	36
	Summa	181	
2008	Ja, regelbundna	25	12
	Ja, vid behov	117	56
	Aldrig	68	32
	Summa	210	
2004	Ja, regelbundna	17	9
	Ja, vid behov	91	46
	Aldrig	92	46
	Summa	200	

5. Har lekmannarevisorerna under denna eller förra mandatperioden avlämnat någon granskningsrapport med anmärkning?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	38	17
	Nej	180	83
	Summa	218	
2012	Ja	32	18
	Nej	149	82
	Summa	181	
2008	Ja	14	7
	Nej	196	93
	Summa	210	
2004	Ja	28	14
	Nej	172	86
	Summa	200	

6. Hur sker utbyte av information och diskussion mellan kommunens revisorer och lekmannarevisorerna?

År		Antal	Andel (%)
2016	Vid varje sammanträde	89	41
	Vid behov	120	55
	Aldrig	9	4
	Summa	218	
2012	Vid varje sammanträde	117	66
	Vid behov	58	33
	Aldrig	3	2
	Summa	178	
2008	Vid varje sammanträde	121	58
	Vid behov	79	38
	Aldrig	9	4
	Summa	209	
2004	Vid varje sammanträde	76	39
	Vid behov	98	50
	Aldrig	22	11
	Summa	196	

7. Föredrar lekmannarevisorerna själva sin granskningsrapport på bolagsstämman?

Om denna genomförs fysiskt

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	83	38
	Vid behov	59	27
	Nej	77	35
	Summa	219	
2012	Ja	66	36
	Vid behov	48	27
	Nej	67	37
	Summa	181	
2008	Ja	57	27
	Vid behov	75	36
	Nej	78	37
	Summa	210	
2004	Ja	53	26
	Vid behov	58	29
	Nej	90	45
	Summa	201	
2000	Ja	45	26
	Vid behov	40	23
	Nej	89	51
	Summa	174	

8. Tar fullmäktige del av och behandlar lekmannarevisorernas granskningsrapport före bolagsstämman?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	111	51
	Ibland	27	13
	Nej	78	36
	Summa	216	
2012	Ja	74	42
	Ibland	21	12
	Nej	83	47
	Summa	178	
2008	Ja	101	48
	Ibland	19	9
	Nej	89	43
	Summa	209	
2004	Ja	92	47
	Ibland	9	5
	Nej	95	48
	Summa	196	

K

Utvecklingsfrågor för lekmannarevisionen

I enkäten gavs möjlighet att med fria svar ge synpunkter på vilka de viktigaste utvecklingsfrågorna är för lekmannarevisionen i kommunen.

Vilka är de viktigaste utvecklingsfrågorna för lekmannarevisionen?

De öppna svaren lyfter en mängd olika utvecklingsfrågor. Här sammanfattas de frågor som förekommer mest bland svaren.

- *Dialog med ägaren*
- *Dialog och kommunikation med bolagen. Bidra i utveckling.*
- *Risikanalys och grundläggande granskning*
- *Samordnad revision med kommunrevisionen*
- *Kunskap om bolagens förutsättningar, ekonomi och styrning*
- *Kompetensutveckling*
- *Ökad kunskap och insikt om lekmannarevisionens uppdrag och nytta hos ägare och bolag*
- *Samarbete med den auktoriserade revisorn*
- *Resurser*
- *Ny teknik i granskningen*